

Meløy kommune
postmottak@meloy.kommune.no

Innspill til søknad om utvidelse av området for akvakultur / torskoppdrett i Buvika, Meløy kommune.

Sammendrag

Naturvernforbundet er sterkt bekymret for planene om torskoppdrett i åpne anlegg i Buvika, i Meløy kommune. Vi er særlig bekymret for påvirkningen anlegget vil ha på villfisk, siden det er registrert gyteområde for torsk like i nærheten på både nord og vestsiden av Åmnøya. Villfisk må høyst sannsynlig passere anlegget for å komme til sine gytefelt. Kysttorsken har vært på rødlista i mange år og ytterligere oppdrettspress på fjordområdene vil ikke bedre situasjonen.

Innspillet gjelder blant annet søknaden om utvidelse av akvakulturområdet. Vi mener hele området må vurderes. I eksisterende plan er det trolig ikke torskoppdrett som er vurdert, men oppdrett av laks/anadrome fiskeslag, med en helt annen påvirkning på fjorden.

I tillegg er Skardsfjorden, der det omsøkt anlegget er tiltenkt, et område hvor det foregår fiske med både aktive og passive redskap.

Det er generelt for lite kunnskap om påvirkning på villfisk blant annet om sykdom, Havforskningsinstituttet (HI) sier «*Hvordan sykdomsutviklingen vil arte og utvikle seg etter hvert som torskenæringen vokser i volum, er usikkert. Det har i de siste 10 årene vært gjennomført svært lite sykdomsforskning på torsk, og det er generelt lite kunnskap om sykdom i torsk.*

Rapporten til HI påpeker videre at det er store kunnskapshull angående mulig genetisk påvirkning på villtorsk. Risikoen vurderes å være enda høyere enn den er mellom oppdrettslaks og villlaks. Norcod sier ikke noe om hvordan eller hvor effektive deres metoder for å hindre gyting eller unngå rømming er.

I tillegg til at anlegget kan forringe naturmangfold og landskap, samt fortrenge tradisjonelle næringer som kystfiske, så viser nyere forskning at det hefter stor usikkerhet ved risikoen forbundet med torskoppdrett i åpne merder. Derfor må føre-var-

prinsippet legges til grunn. Eventuelt oppdrett av torsk må kun forekomme i lukkede anlegg. Naturvernforbundet i Salten oppfordrer derfor Meløy kommune til å si nei til etablering av torskeoppdrett i Buvika.

Lenke til informasjon hos Meløy kommune

<https://www.meloy.kommune.no/nyheter/torskeoppdrett-i-buvika/>

Bakgrunn og begrunnelse

Naturvernforbundet er kjent med at NorCod AS ønsker å starte oppdrett av torsk i [Buvika Meløy kommune](#). Det er snakk om en betydelig mengde fisk (3599 tonn). Vi er særlig bekymret for påvirkningen anlegget vil ha på villfisk, siden det er registrert [gyteområde for torsk](#) like i nærheten på både nord og vestsiden av Åmnøya. I Bjæringfjorden er det også gyteområde for torsk, og man kan se av geografien i området at innsigene fisk høyst sannsynlig må passere forbi anlegget for å komme til sine gytefelt. Videre er Skardsfjorden, der anlegget er planlagt, et område hvor det [foregår fiske](#) med både aktive og passive redskap.

Når det gjelder området avsatt for akvakultur er det sannsynligvis lagt med tanke på oppdrette av laks/anadrome fiskeslag. Mulig påvirkning fra torsk vil være av en annen karakter. Derfor bør påvirkningen/ og bruk av eksisterende område for akvakultur vurderes på nytt i en konsekvensutredning eller tilsvarende. En mindre utvidelse av arealet for fortøyning er ikke problemstillingen, men en helt annen type oppdrett med andre påvirkninger.

Havforskningsinstituttet (HI) viser i en helt [ny rapport kunnskapsgrunnlag for mulig påvirkning fra oppdrettsorsk og levendelagret torsk på villtorsk](#), bestilt av Fiskeridirektoratet, at kunnskapsgrunnlaget for å kunne vurdere konsekvensene av torskeoppdrett i åpne anlegg pr. nå er svakt og til dels mangelfullt. Tidligere forsøk med oppdrett av torsk indikerer likevel at utfordringene er store og alvorlige, med egne problemer som kommer i tillegg til de som allerede er velkjente for oppdrett av laks i åpne merder. Vi ønsker å særlig legge til grunn følgende momenter fra Havforskningsinstituttets forskning for argumentasjonen vår:

- Det understrekes i rapporten at miljøeffekter av torskeoppdrett må inkluderes i gjenoppbyggingsplanen for kysttorsk som nå er truet langs hele kysten. Videre heter det at vi *allerede nå* har kunnskap nok til å fastslå at det ikke bør etableres torskeoppdrett i områder der det er gytefelt for torsk, og at dette spesielt gjelder fjorder med små sårbare kysttorskbestander. Som tidligere nevnt er lokaliteten like i nærheten av slike gytefelt og faren for påvirkning av disse er åpenbart til stede, og havforskningsinstituttets konklusjon styrker derfor standpunktet at det ikke bør etableres torskeoppdrett i Buvika.
- Rapporten påpeker videre at det er store kunnskapshull angående mulig genetisk påvirkning på villtorsk. Risikoen vurderes likefullt å være enda høyere enn den er mellom oppdrettslaks og villaks siden torsk også gyter i merdene den står i, og derfor ikke er avhengig av å rømme for å kunne blande gener med ville bestander – slik laks er. Dette poenget er særlig aktuelt da [ny forskning](#) viser at bestander av kysttorsk har en form for «supergener» som gjør den mer tilpasningsdyktig i

møte med klimaendringer og andre miljømessige forandringer. Følgelig kan genetisk påvirkning på villtorsk svekke dens muligheter til å tilpasse seg økosystemendringer som uansett vil komme i tiden fremover. Vi registrerer at NorCod sier at de vil kontrollere kjønnsmodningen av fisken ved hjelp av lys, og [slakte fisken før den blir kjønnsmoden](#), men de gir ikke noe informasjon om hvor effektiv denne metoden er, og om genetisk påvirkning på villtorsk av denne grunn kan utelukkes. For å utelukke problemet fullstendig måtte uansett all rømming avverges, men det foreligger heller ingen dokumentasjon på minimal rømningsfare. Som et tilleggsmoment bør det utredes i hvilken grad slik lyssetting i seg selv vil være et forurensningsproblem ved lokaliteten, da [lysforurensning er et økende problem i Norge og en trussel mot velferden til både mennesker og natur](#).

- På samme måte som med laks; kan oppdrettet torsk både gjennom rømming, og direkte fra åpne merder, spre sykdommer og parasitter til villtorsk og annen fisk. I Åkerblå sin rapport [vurderes smitterisiko å være liten](#), men i havforskningsinstituttets rapport heter det derimot at vi vet temmelig lite om hva risikoen faktisk er: [«Rømt torsk kan også spre sykdom til villfisk, eller påvirke økosystemene på andre måter \(for eksempel konkurranse om beiteområder eller predasjon\). Det er også en rekke parasitter, bakterielle og virale agens som kan bli utfordrende ved økt oppdrett og levendelaqring av torsk»](#)

Og et annet sted i samme tekst skriver de:

«Hvordan sykdomsutviklingen vil arte og utvikle seg etter hvert som torskenæringen vokser i volum, er usikkert. Det har i de siste 10 årene vært gjennomført svært lite sykdomsforskning på torsk, og det er generelt lite kunnskap om sykdom i torsk [...] De agensene som er omtalt her er kjente, men erfaringsmessig vil oppskalering av akvakulturproduksjon kunne føre til oppblomstring av hittil ukjente («nye») agens som så kan forårsake nye sykdommer. En kan også ha kjente agens som tilpasser seg en ny vert, eller nye varianter av allerede kjente agens. Oppdrett generelt legger godt til rette for dette, med høy tetthet av verter og effektiv smittespredning i oppdrettspopulasjonen. Ved torskeoppdrett har en også gjerne høy tetthet av mottakelige verter i miljøet rundt anlegg, som kan øke sannsynligheten for utveksling av agens mellom oppdretts- og villfisk. [...] Til forskjell fra laks vil alle livsstadier av villtorsk og andre marine fisker, kunne komme i direkte kontakt med infeksiose agens fra torskeoppdrett. Vi vet i dag lite om hvor stor smittefaren er fra oppdrettstorsk, både til gyte og oppvekstområder for torsk. Dette gjelder også en eventuell påvirkning det kan ha på andre fiskearter.»

- Det er sterke indiksjoner fra både havforskningsinstituttets [forskning og fiskernes egen erfaring](#) på at vandrende torsk kan sky områder med mye lakseoppdrett fordi den oppfatter lukt eller andre signaler fra fisken som står i merdene. På tilsvarende måte kan torsk i torskeoppdrett endre både kysttorsk og andre fiskearters adferd og vandringsmønster. I rapporten skrives for eksempel følgende:

«Internasjonalt er det relativt liten kunnskap om unnvikelse av fisk fra oppdrettsanlegg, eller eventuell påvirkning på vandringsmønsteret [...] og det har vært lite eller ingen ny forskning på dette de siste 10-15 årene. I Norge har fiskere imidlertid lenge hevdet at «innsigstorsk» på gytevandring, ikke vandret inn

til gytefelt i oppdrettsintensive fjorder. Fiskernes tradisjonelle økologiske kunnskap er studert gjennom intervjuundersøkelser og samfunnsvitenskapelige metoder [...] Konklusjonen er at fiskerne har gjort pålitelige observasjoner av adferd til torsk i oppdrettsintensive områder, både unnvikelse og tiltrekning, men at det trengs naturvitenskaplige studier for å konkludere med større sikkerhet, samt foreslå mekanismer bak eventuelle endringer.»

[Det man har av forskning](#) tyder imidlertid på at det er tettheten av fisk som skremmer annen fisk, ikke hvilken art det er snakk om. Torsk kan derfor skremmes av torsk i oppdrett, på samme måte som den skremmes av laks i oppdrett.

- [Også anadrom fisk som sjørrret og sjørøye kan påvirkes](#); torsk er en naturlig predator for smolt av disse artene, og torskeoppdrett vil kunne fortrenge disse fra deres naturlige beiteområder siden de blir skremt av torsken som står i merdene.

Naturvernforbundet oppfordrer derfor Meløy kommune til å si nei til etablering av torskeoppdrett i Buvika. Vi er også av den oppfatning at eventuelt oppdrett av torsk kun må forekomme i lukkede anlegg. Anleggene må heller ikke forringe naturmangfold og landskap, samt ikke fortrenge tradisjonelle næringer som kystfiske. Kysttorsken har vært på rødlista i mange år; ytterligere oppdrettspress på fjordområdene vil åpenbart ikke bedre situasjonen. Vi mener at i FNs «*Naturrestaurerings tiår*» er det nødvendig å fjerne alle åpne oppdrettsanlegg raskest mulig. Dette er også i henhold til føre-var prinsippet jf. [naturmangfoldloven § 9](#). Da den nyeste forskningen viser at det hefter stor usikkerhet ved risikoen forbundet med torskeoppdrett i åpne merder. Praksisen med vederlagsfrie konsesjoner på torskeoppdrett må opphøre, isteden må insentivene fremme lukket teknologi på egnede lokaliteter.

Henvisninger

- [Akvakultur \(fiskeridir.no\)](#)
- [Bjørn Pa, Glover KA, Grefsrud ES, Espeland SH, Karlsbakk E, Karlsen ØK, van der Meer T, Moland EM, Sandlund N, Sæther B, Sætra IM, Svåsand T. Kunnskapsgrunnlag for mulig påvirkning fra oppdrettstorsk og levendelagret torsk på villtorsk. Havforskningsinstituttet; 2021. 47 p.. Rapport fra havforskningen\(2021 - 22\).](#)
- [Supergener ruster torsken for miljøendringer | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](#)
- [vedlegg-2.-behov-for-soknaden.pdf.pdf \(meloy.kommune.no\)](#)
- [Ber om tiltak mot lysforurensning - naturvernforbundet.no](#)
- [2021104 Uttalelse smitterisiko lokalitet Buvika \(meloy.kommune.no\)](#)
- [Horingsuttalelse-kystsoneplan-Tromsoregionen.pdf \(fnf-nett.no\)](#)

Naturvernforbundet i Salten
Naturvernforbundet i Nordland
V/Kaja Langvik-Hansen

Saksbehandler : Jonas Jensen